

зованием предметного моделирования могут быть решены следующие основные задачи: создание обстановки места происшествия в условиях совершения различных видов преступлений (дорожно-транспортное происшествие, кража, хулиганство и др.); анализ обстановки места происшествия; моделирование организации деятельности следственно-оперативной группы на месте происшествия; моделирование проведения отдельных следственных и иных процессуальных действий (осмотр места происшествия, следственный эксперимент и др.); проведение измерений на комплексах предметных моделей, изготовленных в масштабе; отработка умений и навыков принятия организационных (служебных) и процессуальных решений и др.

Указанные задачи, содержание деловой игры с использованием предметного моделирования позволяют предложить следующий алгоритм реализации данного метода активного обучения: изготовление комплекта необходимых предметных моделей – разработка плана-сценария деловой игры с распределением ролей – предварительная подготовка (расстановка) предметных моделей – проведение деловой игры – анализ достигнутых результатов деловой игры.

Таким образом, деловая игра с использованием предметного моделирования представляет собой средство развития творческого мышления, в том числе профессионального, заключающееся в имитации посредством предметных моделей деятельности обучающихся, направленной на достижение определенных познавательных целей, выработку умений и навыков в рамках отведенной игровой роли.

Деловая игра с использованием предметного моделирования предоставляет следующие преимущества для образовательного процесса: позволяет в оперативном режиме смоделировать любую обстановку места происшествия; визуальное восприятие смоделированной обстановки повышает доступность доводимого до обучаемых материала, способствует активизации мыслительной деятельности, что, в свою очередь, положительно влияет на отработку умений и навыков принятия процессуальных и управленческих решений; позволяет провести в полном объеме практические занятия в помещении при плохих погодных условиях; направлена на выработку самостоятельности принятия необходимого процессуального решения, определения порядка и тактики проведения отдельных следственных и иных процессуальных действий; повышает качество проведения круглых столов, обучающих семинаров при прохождении повышения квалификации в конкретном учреждении образования.

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЙ ПОДХОД В ИЗУЧЕНИИ КОРРУПЦИИ

Борьба с коррупцией – одно из приоритетных направлений государственной политики Республики Беларусь. Противодействие этому анти-социальному явлению требует профессионализма, компетентности и ответственности.

Коррупция – это сложная многоаспектная категория, для изучения которой целесообразно использование междисциплинарного подхода. С разных позиций данная категория исследуется несколькими науками: философией, политологией, экономикой, социологией, этикой, психологией, криминологией, оперативно-розыскной деятельностью и др. Исследование междисциплинарных закономерностей и связей, установленных в науках, предметом изучения которых является коррупция, позволят не только фундаментально, на теоретическом уровне, с разных позиций рассматривать указанное явление, но и осуществлять борьбу с ним путем создания эффективного механизма противодействия с практическим использованием различных сил и средств.

Несмотря на то что в теоретической науке категория «коррупция» не является новой, система научных знаний относительно рассматриваемой дефиниции не сформирована окончательно. В учреждениях высшего образования Республики Беларусь преподается учебная дисциплина «Противодействие коррупции», целью изучения которой являются формирование у обучающегося устойчивого негативного отношения к любым формам проявления коррупции; приобретение знаний и умений противодействия коррупции, выявления коррупционных рисков в профессиональной деятельности. Коррупция рассматривается как антисоциальное явление, вид и форма противоправной деятельности, способ использования служебного положения для незаконного получения имущества или другой выгоды, угроза национальной безопасности, явление, вызывающее неуверенность граждан в своей безопасности и способности власти ее обеспечить, а также как детерминанта несовершенной системы правового регулирования общественных отношений в целом. При изучении учебной дисциплины рассматриваются причины и условия распространения коррупции, деятельность субъектов противодействия коррупции, взаимодействие государственных органов и иных организаций в сфере борьбы с коррупцией, меры предупреждения этого криминального явления, юридическая ответственность за коррупционные правонарушения.

Міждысцыплінарны падыход у вывучэнні карупцыі дазваляе прымяняць метады, характэрныя для адной дысцыпліны, у другіх абласцях знанняў, што спосабствуе атрыманню сістэмных знанняў аб разглядаемым з'яўленні, забяспечвае практычнае прымяненне сістэмы інтэгрывавага навучання. Аднак выкарыстанне міждысцыплінарнага падыхода у вывучэнні разглядаемага з'яўлення без пошуку і ўсталявання міждысцыплінарных сувязей немагчыма. Умацаваць такія сувязі трэба цэленаправальна, фарміруючы міждысцыплінарныя навучальныя задачы і вызначаючы міждысцыплінарныя кампетэнтна-арыентаваныя заданні. Працэс рашэння гэтых заданняў дазволіць навучэнцам многімі разам прымяняць веды і навыкі па кожнай дысцыпліне ў новых умовах, выходзячы за межы вывучаемага прадмета, што будзе спосабстваваць атрыманню прафесійных навыкаў.

Такім чынам, вывучэнне карупцыі з пункту гледжання толькі адной навукай хоць і дапамагае зразумець некаторыя яе асаблівасці, глыбока зразумець з'яўленне з выкарыстаннем спецыяльных метадаў данай канкрэтнай навукай, тым не менш не дазваляе ахапіць карупцыю як праблему ўсёй яе складанасці і спецыфіцы. Выкарыстанне тэхналогіі міждысцыплінарнага навучання фарміруе метапрадметныя універсальныя навучальныя дзеянні, што дазваляе выходзіць на новыя вынікі навучання і новыя ацэнкі дзейнасці навучэнцаў.

УДК 378

А.М. Сувалаў, дацэнт кафедры філасофіі і ідэалагічнай работы Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

А.М. Сувалава, выхавацель аддзела ідэалагічнай работы і кадравага забяспячэння Спецыялізаванага ліцэя МУС Рэспублікі Беларусь

ПАДРЫХТОЎКА НАВУКОВЫХ ПРАЦ КУРСАНТАМІ ПЕРШАГА КУРСА: СПЕЦЫФІКА І ЗАДАЧЫ НАВУКОВАГА КІРАЎЎНІЦТВА

Не мае сэнсу падрабязна тлумачыць, што курсант першага курса ў найменшай ступені падрыхтаваны для самастойнай навуковай дзейнасці. Абсалютная большасць паступае на вучобу ў Акадэмію МУС пасля заканчэння сярэдняй агульнаадукацыйнай школы. Адаптыўна абітурыенты, за выключэннем лічаных адзінак, якія ў час навучання ў школе рыхтавалі конкурсныя і алімпіядныя работы, не маюць навыкаў самастойнага даследавання. Таму для сістэмнага навучання курсантаў, на наш погляд, неабходна прыцягваць усіх без выключэння

першакурснікаў да навуковай работы. Важнасць суцэльнага прыцягнення менавіта першакурснікаў вызначаецца тымі задачамі, якія яны павінны вырашаць у працэсе падрыхтоўкі сваіх прац пад кантролем навуковага кіраўніка.

Адна з галоўных задач вышэйшай школы – фарміраваць асобу, чалавека, які думае, які валодае навыкамі, умениямі, ці, як зараз прынята гаварыць, кампетэнцыямі самастойнага навучання, самастойнага аналітычнага мыслення. Першакурснікі слаба разумеюць, чым навучанне ў Акадэміі МУС адрозніваецца ад іх ранейшай вучобы ў школе. Прыцягненне іх да навуковай працы дазволіць ім пабачыць і асэнсаваць розніцу ў падыходах, якія існуюць ва ўстановах сярэдняй і вышэйшай адукацыі.

З другога года навучання курсанты рыхтуюць курсавыя работы. Як паказвае практыка, яны, адвучыўшыся ўжо практычна тэрміну ў акадэміі, не ведаюць правілаў падрыхтоўкі бібліяграфічнага спіса, афармлення цытат і спасылкаў на выкарыстаную літаратуру, не заўсёды ведаюць, чым адрозніваецца крыніца ад манаграфіі ці навуковага артыкула, як можна спасылкавацца на матэрыялы, змешчаныя ў інтэрнеце, не валодаюць навыкамі самастойнага пошуку неабходнай інфармацыі і літаратуры і, што асабліва актуальна, не разумеюць, што ўяўляе сабою плагіят.

Названыя вышэй праблемы не могуць быць паспяхова вырашаны толькі ў рамках падрыхтоўкі спачатку курсавых работ, а затым дыпломнай. На другім курсе курсанты сфарміравалі для сябе парадак падрыхтоўкі да семінарскіх заняткаў, якія вельмі падобны да таго, што быў у іх у час навучання ў сярэдняй школе. І паколькі такая падрыхтоўка дазваляе «выжываць» і больш-менш паспяхова здаваць сесіі, авалоданне навыкамі самастойнай творчай дзейнасці страчвае сваю актуальнасць. Такім чынам, на старэйшых курсах абсалютная большасць курсантаў – сярэднякі, якія арыентаваны толькі на тое, каб дачакацца сваёй чаргі на атрыманне дыплама аб вышэйшай адукацыі.

Каб не згубіць навучанне асноўнай масы курсантаў, лічым неабходным арганізаваць работу з імі ўжо на першым курсе па суцэльнаму прыцягненню да ўдзелу ў падрыхтоўцы навуковых прац. Удзельнічаць павінны абавязкова ўсе першакурснікі. Мэтазгодна не арыентаваць іх на нейкія звышзадачы, накіраваныя прарыўных тэм у прававой навуцы ці адкрыццяў сусветнага ўзроўню, а паставіць за мэту правядзенне даследавання па любой праблеме, самастойна абранай і з дапамогай настаўніка навукова сфармуляванай, для падрыхтоўкі невялікай па аб'ёме працы. Важна, каб самастойна абраная тэма выклікала ў курсанта інтарэс да